

Antwoord van Gedeputeerde Staten op vragen van

B. van der Graaf (PVV)
(d.d. 29 oktober 2024)

Nummer
4147

Onderwerp
Gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten en de problematiek
van weersafhankelijke opweksystemen

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten van de Lokale Energie Strategieën ondermijnen mede het draagvlak van de Regionale Energie Strategieën. De PVV-fractie heeft middels schriftelijke vragen op 19 juni 2024 getracht Gedeputeerde Staten aan de hand van concrete voorbeelden te verwittigen over één, van de vele, averechtse effecten van het huidige energiebeleid waardoor het draagvlak onder inwoners tanende is. De beantwoordingbrief van 9 juli 2024¹ bleek in meerdere gevallen helaas een toereikend antwoord te ontberen.

Bij de PVV-fractie leven er in toenemende mate grote zorgen dat als gevolg van het energiebeleid van GS enerzijds de stabiele energievoorziening in onze provincie binnen een aantal jaar serieus in gevaar dreigt te komen terwijl anderzijds als gevolg van het ruimtelijk beleid van GS aangaande de energievoorziening er onherstelbare schade, voor in elk geval de korte- en middellange termijn, aan het landschap van onze provincie zal worden aangericht. In steeds meer gemeenten is er ook een verschuiving zichtbaar van ontbrekend draagvlak naar actief verzet tegen de komst van zonne- en windparken, waarbij de discussie over de inpassing van wijkbatterijen en batterijparken in het landschap, waarmee zonne- en windarme dagdelen zouden moeten worden overbrugd, nog moet beginnen.

Recente feitelijke gemeentelijke- en provinciale ontwikkelingen, alsmede het onlangs gepresenteerde regeerprogramma van het Kabinet Schoof zijn voor onze fractie aanleiding om GS een aantal nieuwe alsook geherformuleerde schriftelijke vervolgvragen te stellen.

In de beantwoordingbrief van 9 juli 2024 stellen GS van mening te zijn dat gemeentegrensoverschrijdende overlast als gevolg van de LES'en tussen gemeenten zouden moeten worden opgelost door "het goede gesprek" met elkaar aan te gaan. Dit goede gesprek tussen gemeenten lijkt in de praktijk niet of nauwelijks te worden aangegaan, althans niet tot een resultaat te leiden waarbij gemeentegrensoverschrijdende overlast wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. GS hebben desalniettemin aangegeven geen toezichhoudende of coördinerende rol te willen vervullen om deze overlast te voorkomen of in elk geval tot een minimum te beperken. Volgens GS is de provincie slechts alert tijdens regionale overleggen op het betrekken van (de inwoners van)

¹https://pzh.notubiz.nl/document/14384772/1/Beantwoording_statenvragen_4107_PVV_e_a_Geen_draagvlak_voor_de_RES_met_gemeentegrensoverschrijdende_effecten_van_de_LES?connection_type=17&connection_id=10793929

buurgemeenten wanneer er gemeentegrensoverschrijdende effecten van gemeentelijke plannen zijn voorzien.

1. *Brengen GS gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten van gemeentelijke plannen zelfstandig in kaart of laten GS zich daarbij slechts leiden door wat gemeenten hierover aandragen?*

Antwoord

Nee, de provincie laat zich niet leiden door wat gemeenten hierover aandragen. Zowel van onderzoekslocaties die gemeenten aandragen als van onderzoekslocaties die de provincie inbrengt worden de effecten onderzocht, ook als deze gemeentegrensoverschrijdend zijn.

2. *Welke acties ondernemen GS wanneer tijdens een regionaal overleg blijkt dat er gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten van gemeentelijke plannen met betrekking tot de energievoorziening zijn voorzien?*

Antwoord

De Regionale Energiestrategieën (RES'en) zijn het resultaat van een uitgebreid participatieproces in zeven gebieden en vallen binnen landelijke afspraken. In de regionale overleggen stuurt de provincie erop dat er een gezamenlijke reactie op de routekaart RES komt vanuit de RES-partners. Zoals aangegeven in de routekaart RES is het aanwijzen en vergunnen van windprojecten een provinciale bevoegdheid, waardoor GS verwacht dat niet elke regio voldoende windlocaties aan zal dragen om de RES-biedingen te realiseren. In dat geval zullen wij onze verantwoordelijkheid als RES partner nemen en zelf locaties aandragen voor onderzoek in de OER. Windturbines hebben effect op de omgeving en dit kan ook gemeentegrensoverschrijdend zijn. Dit onderkennen we door een regionale aanpak te hebben en in die samenstelling worden de effecten besproken en afgewogen.

3. *Beschikken GS over een overzicht van gemeentelijke plannen waar gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten voor de energievoorziening kunnen worden verwacht of worden voorzien? Zo ja, kan dat overzicht met PS worden gedeeld?*

Antwoord

Nee, een dergelijk overzicht is niet aanwezig. Er zijn wel documenten per RES-regio waarbij de zoeklocaties voor opwek in kaart zijn gebracht, deze stukken zijn openbaar. Daarnaast is er een overzicht aanwezig van Netbeheer Nederland waarop de gemeentegrensoverschrijdende effecten van netcongestie in kaart zijn gebracht (zie: <https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/>).

4. *Hoe verhoudt het alert zijn door de provincie op gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten en dat te voorkomen door het goede gesprek tussen gemeenten te laten plaatsvinden zich met de feitelijke constatering dat de gemeente Kaag & Braassem er kennelijk voor heeft gekozen het participatieproces vooral te richten op de inwoners van die gemeente waardoor de inwoners van Nieuwkoop aan de grens met Kaag & Braassem zich overvallen voelen door het aangewezen gebied aan de N207 als zoeklocatie voor windenergie?*

Antwoord

De gemeente Kaag en Braassem en de gemeente Nieuwkoop zitten beiden in de RES-regio Holland Rijnland en hebben hier gelegenheid deze onderwerpen te bespreken. Er is schriftelijk contact geweest tussen een aantal inwoners van de gemeente Nieuwkoop ('Dorpsraad Rondom de Plassen') en de gemeente Kaag en Braassem waarin de zorgen worden geadresseerd door de gemeente Kaag en Braassem.

5. *Hoe verhoudt het niet willen vervullen van een toezichhoudende of coördinerende rol om gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten te voorkomen zich met het PARK advies Meer dan zon en wind alleen² waarin onder meer juist wordt geconcludeerd “De opzet van de RESSEN, waar altijd de samenwerking tussen de verschillende gemeenten voor nodig is, is vaak lastig, zeker op politiek vlak.” En “Sturing vanuit de Provincie en het Rijk richting RES 2.0 is noodzakelijk om goede integrale plannen te maken, waarin energieopwekking een van de aspecten is, keuzes te maken die toekomstbestendig zijn en energielandschappen te ontwerpen waar we met z’n allen trots op kunnen worden.”?*

Antwoord

Deze vraag heeft betrekking op vraag (4107) waarin u vroeg de provincie een ‘toezichhoudende en coördinerende’ rol te spelen t.a.v. inwonersparticipatie van gemeenten bij gemeentegrensoverschrijdende effecten. De RES-organisatie heeft afgelopen jaar een actieve rol gepakt binnen de RES-samenwerking om de aansluiting bij de lokale energiestrategieën (hierna: LES'en) te verbeteren. De provincie heeft dit proces waar mogelijk ondersteunt. Met de routekaart RES heeft de provincie een tijdspad neergelegd en een handreiking gedaan aan de RES-partners om de uitkomsten van het nieuwe regionale verhaal mee te nemen in de herziening van het provinciaal Omgevingsbeleid. Daarnaast stuurt de provincie via haar omgevingsbeleid op clustering van wind om versnippering zoveel mogelijk te voorkomen en te komen tot regionaal afgestemde plannen met meervoudig ruimtegebruik voor zonne-energie.

6. *Delen GS de mening van de PVV-fractie dat bij een correct participatieproces ook een uitkomst zou moeten kunnen horen dat de komst van een zonne- of windpark wegens ontbrekend draagvlak bij de inwoners geen doorgang kan vinden?*

Antwoord

GS erkennen het belang van een correct participatieproces voor de realisatie van zonne- en windparken, maar wijzen erop dat de RES-biedingen door Provinciale Staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen zijn vastgesteld. In het coalitieakkoord van de provincie is opgenomen dat we de RES-doelen willen behalen. Dit geldt ook voor het RES-bod van de RES Holland Rijnland. Wij zetten in op een zorgvuldig participatieproces waarin bewoners actief worden betrokken. Het is aan het bevoegd gezag om te bepalen hoe de inzichten uit het participatieproces doorwerken in het besluitvormingsproces. Waarbij het belang van draagvlak onder direct omwonenden afgewogen wordt tegen andere maatschappelijke belangen, zoals de beschikbaarheid van energie en het reduceren van de CO₂-uitstoot.

De gemeente Kaag & Braassem blijkt zich te hebben uitgesproken tegen de komst van windturbines tegen hun gemeentegrens op het grondgebied van de gemeente Haarlemmermeer³, net zoals de inwoners van Nieuwkoop zich hebben uitgesproken tegen de komst van windturbines tegen hun gemeentegrens op het grondgebied van de gemeente Kaag & Braassem. Een cynischer, paradoxaler voorbeeld waaruit blijkt dat het vinden van geschikte weersafhankelijke opweklocaties waar voldoende draagvlak voor bestaat erg lastig is, is eigenlijk niet denkbaar.

² https://www.zuid-holland.nl/publish/pages/28536/park_advies_meerdanzonenwindklein-def.pdf

³ <https://www.leidschdagblad.nl/regio/leiden/kaag-en-braassem-geen-windmolens-in-haarlemmermeer-vlkbij-de-gemeentegrens/20676349.html>

7. *Zijn GS het met de PVV-fractie eens dat wanneer de gemeente Kaag & Braassem zich uitspreekt tegen de komst van windturbines tegen hun gemeentegrens aan op het grondgebied van de gemeente Haarlemmermeer wegens te verwachten grensoverschrijdende overlasteffecten, het geen goed gesprek zou behoeven om dientengevolge met diezelfde gedachtegang dan ook geen windturbines aan de gemeentegrens met Nieuwkoop op het grondgebied van Kaag & Braassem te plaatsen om de te verwachten gemeentegrensoverschrijdende overlasteffecten in de gemeente Nieuwkoop te voorkomen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Dit is aan de gemeenten zelf. Er is contact tussen de gemeenten onderling.

8. *Zijn GS bereid om de te verwachten provinciegrensoverschrijdende overlasteffecten voor de gemeente Kaag & Braassem met de provincie Noord-Holland te bespreken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De provincie en de gemeente Kaag en Braassem hebben contact met de RES-regio Noord-Holland Zuid, daarbij wordt ook gesproken over mogelijke provinciegrensoverschrijdende effecten. De provincie zet zich daarbij in op gelijke behandeling van de inwoners van Zuid-Holland, zowel als het gaat om verdeling van mogelijke lusten als van mogelijke lasten van lokale energieprojecten. Ook de gemeente zelf heeft contact met de aangrenzende gemeenten in de provincie Noord-Holland.

GS hebben met de PVV geconstateerd dat de LES'en in de regio Holland Rijnland bij elkaar niet optellen tot het RES 1.0 bod van 1.14TWh in 2030. Niet alleen bij inwoners, maar ook bij veel gemeentelijke colleges ontbreekt het nu al aan voldoende draagvlak om aan de bestaande RES-afspraken richting 2030 te voldoen, laat staan voor wat er richting 2050 bij ongewijzigd energiebeleid nog allemaal aan ruimte voor de energietransitie gereserveerd moet worden.

9. *Zijn de RES-doelen voor 2030 volgens GS nog altijd een realistisch en haalbaar streven? Zo ja, waar blijkt dat dan uit in de wetenschap dat GS ook constateert dat de regio Holland Rijnland het in elk geval niet lijkt te gaan halen?*

Antwoord

GS erkennen dat de energietransitiedoelen richting 2050 ambitieus zijn en dat de haalbaarheid voor 2030 onder druk staat door toenemende zorgen over uitvoerbaarheid en draagvlak. Zoals in de GS-brief aan PS Routekaart RES is aangegeven, houdt GS vast aan het behalen van het RES-bod in 2030 en doet GS een handreiking aan gemeenten om onderzoekslocaties voor windenergie aan te dragen, waarmee het RES-bod behaald kan worden. In de huidige fase kunnen gemeenten onderzoekslocaties aandragen door de herziening van het provinciaal Omgevingsbeleid 2025/2026. Deze onderzoekslocaties worden meegenomen in het OER. Het uitgangspunt van GS is dat er voldoende onderzoekslocaties meegenomen worden om het RES-bod te kunnen realiseren. Op basis van de uitkomsten van het OER en gesprekken met de gemeenten zal GS in juli 2025 de ontwerp herziening provinciaal Omgevingsbeleid vaststellen, met daarin zoeklocaties voor windenergie. Het vaststellen van de herziene provinciale Omgevingsverordening is een bevoegdheid van Provinciale Staten.

10. *Hoe kijken GS naar de haalbaarheid van de doelen van de huidige energietransitie op basis van het huidige energiebeleid richting 2050 in de wetenschap dat de haalbaarheid en het draagvlak voor het behalen van de doelen richting 2030 al met de dag lijkt af te nemen?*

Antwoord

Zie antwoord op vraag 9.

11. *Zouden GS bereid zijn de RES-doelen richting 2030 in overleg met PS te herzien naar realistische en haalbare waardes als daarmee het draagvlak onder inwoners en gemeenten kan worden vergroot? Graag een toelichting waarom wel of waarom niet.*

Antwoord

De RES-doelen richting 2030 zijn vastgesteld door de samenwerkende partners van de RES (gemeenten, provincie en waterschap). Op basis van de uitkomsten van de planMER module energietransitie uit 2022 lijkt het bod van RES Holland Rijnland kansrijk om te behalen. Met de routekaart RES heeft GS een handreiking aan gemeenten gedaan om van zoekgebieden naar zoeklocaties voor windenergie in het provinciaal Omgevingsbeleid te komen. De eerste stap hiertoe is het aandragen van onderzoekslocaties voor de Omgevingseffectrapportage. GS vindt het onverstandig om vooruit te lopen op de uitkomsten van de Omgevingseffectrapportage en de daarop volgende gesprekken met de RES-partners.

De uiteindelijke besluitvorming over de herziening provinciaal Omgevingsbeleid 2025 is aan PS.

GS stellen dat de netbeheerders hebben aangegeven de voorkeur te hebben voor een balans tussen wind en zonne-energie. Eerder is gebleken dat GS voor de thuis- en wijkbatterij een cruciale rol voorzien voor de opslag van overcapaciteit.

12. *Waarom bestaat er een voorkeur voor een balans tussen wind en zonne-energie?*

Antwoord

Een balans tussen wind- en zonne-energie zorgt voor een stabielere en betrouwbaardere energievoorziening doordat de twee bronnen elkaar aanvullen: zonne-energie piekt overdag en in de zomer, terwijl wind vaak 's avonds, 's nachts en in de winter meer opwekt. Door wind- en zonne-energie te combineren op dezelfde aansluiting wordt de aansluiting efficiënter benut. Daarnaast verminderd een balans tussen wind- en zonne-energie pieken en dalen, wat de belasting van het elektriciteitsnet verlaagt en minder behoefte aan dure opslagcapaciteit creëert. De combinatie maakt het systeem minder afhankelijk van weersomstandigheden en verlaagt de kans op black-outs. Zo wordt het geheel economisch efficiënter en duurzamer.

13. *Waar moet de stroomvoorziening richting 2030 en 2050 vandaan komen op de momenten dat de zon niet of te weinig schijnt en het niet of te zacht waait?*

Antwoord

In het Nationaal Plan Energiesysteem (december 2023) beschrijft het Rijk de ontwikkeling van het energiesysteem tot 2050. Het Rijk ziet tot 2030 een rol voor de bestaande kern-, kolen- en gascentrales, import van elektriciteit en energieopslag voor momenten dat er te weinig zon en wind is. Richting 2050 zal de rol van kolen- en gascentrales overgenomen worden door waterstofcentrales en groei van energieopslag en kernenergie. Daarnaast is ook de inzet op warmtebronnen in de warmtetransitie (geothermie, aquathermie en restwarmte) erg belangrijk.

14. *Het blijkt richting 2030 al bijna onmogelijk te zijn om voldoende geschikte opweklocaties te vinden voor zonne- en windparken waar voldoende draagvlak voor is, hoe denken GS richting 2050 naast nog meer zonne- en windparken ook nog eens wijkbatterijen en zelfs grootschalige batterijparken in het landschap van Zuid-Holland in te kunnen passen en waarom zou dat dan wel op draagvlak van inwoners kunnen rekenen?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten erkennen de uitdaging van ruimtelijke inpassing voor zowel duurzame opwek als energieopslag richting 2050. Om draagvlak te vergroten, zetten we in op participatie met lokale gemeenschappen en verkennen we innovatieve oplossingen voor ruimtegebruik, zoals multifunctioneel gebruik van bestaande infrastructuur en bedrijventerreinen. Daarnaast blijven we onderzoeken hoe nieuwe technologieën de ruimtebehoefte en impact op het landschap kunnen beperken. Ook zien wij energiebesparing als essentieel onderdeel van de oplossing: wat we niet verbruiken, hoeven we immers ook niet op te wekken of op te slaan.

15. *Hebben GS een indicatie hoeveel vierkante kilometer ruimte er nodig is voor wijkbatterijen en batterijparken om voldoende opslagcapaciteit beschikbaar te hebben waarmee inwoners en bedrijven in Zuid-Holland gedurende oktober tot en met maart in voldoende mate van energie kunnen worden voorzien die uitsluitend is opgewekt door zonne- en windenergie?*

Antwoord

Nee, op basis van de energiemix in de scenario's uit het Nationaal Plan Energiesysteem ziet GS hier ook geen noodzaak toe.

GS hebben blijkens het coalitieakkoord Krachtig Zuid-Holland de ambitie windturbines op land en zonnepanelen op objecten te plaatsen. Het Kabinet Schoof heeft blijkens het regeerprogramma juist de ambitie windturbines zoveel mogelijk op zee te plaatsen in plaats van op land.

16. *Hoe verhoudt het coalitieakkoord van GS zich met het regeerprogramma van het Kabinet Schoof met betrekking tot het plaatsen van nieuwe windturbines?*

Antwoord

Het kabinet-Schoof zet de lijn van de kabinetten-Rutte voort om maximaal in te zetten op wind op zee. Daarnaast stelt het regeerprogramma dat de bestaande klimaat- en energiedoelen en -afspraken het kompas zijn om te werken aan de wereldwijde klimaat- en energieproblematiek. In het coalitieakkoord *Krachtig Zuid-Holland* van GS is ook opgenomen dat de provincie inzet op het uitvoeren van bestaande afspraken, zoals de regionale energiedoelen, om een bijdrage te leveren aan het tegengaan van klimaatverandering.

17. *Zijn GS bereid of zelfs verplicht op basis van de ambities van Kabinet Schoof hun ambities voor wat betreft wind op land aan te passen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Uit het regeerprogramma van het kabinet-Schoof haalt GS niet dat de inzet op meer kernenergie en meer wind op zee al voor 2030 leidt tot een kleinere opgave voor hernieuwbare elektriciteit op land. Gelet op de bouwtijd voor een kerncentrale van 6 tot 10 jaar (bron: <https://www.overkernenergie.nl/>) en de in april 2024 geactualiseerde routekaart wind op zee verwacht GS voor 2030 geen verschuiving van wind op land naar wind op zee of kernenergie. Het blijft van belang om te zorgen voor de juiste energiemix. Er moet daarbij aandacht zijn voor zowel energiebronnen, energiedragers, energieopslag en energiedistributie. Daarnaast is windenergie op

zee de verantwoordelijkheid van het Rijk. De verantwoordelijkheid voor wind op land ligt bij gemeenten en de provincie.

18. *Delen GS de mening van de PVV-fractie dat als gevolg van het nieuwe regeerprogramma, de huidige provinciale zonneladder, de reeds gemaakte bestuurlijke afspraken, provinciale adviezen en de aankomende nieuwe landelijke normen voor windturbines de resterende zoeklocaties in Zuid-Holland voor het plaatsen van welk energie-opweksysteem dan ook, zodanig beperkt zullen zijn geworden dat zonder beleidswijziging(en) van de zijde van de provincie Zuid-Holland het niet langer een realistisch streven is de huidige RES-doelen richting 2030, laat staan de energiedoelen richting 2050, te halen? Zo nee, hoe denken GS dan nog voldoende zoeklocaties voor energiesystemen te kunnen vinden zonder de bestaande regels aan te passen?*

Antwoord

GS erkennen dat nieuwe landelijke normen voor windturbines en ruimtelijke beperkingen impact kunnen hebben op de haalbaarheid van de RES-biedingen. We erkennen dat dit ingewikkelder kan worden en dat er mogelijk andere manieren van samenwerking nodig zijn.

GS stellen dat de energietransitie niet eindigt bij de gemeentegrens en dat keuzes in de ene gemeente effecten hebben in andere gemeenten. Zowel op gemeentelijk- als provinciaal niveau is er een zichtbaar groeiende weerstand tegen de komst van nog meer zonne- en windparken, wat zich onder meer steeds vaker vertaalt in een lange wachtrij aan insprekers die steeds vaker niet onderdoet voor een gemiddelde wachtrij in de Efteling tijdens de hoogzomerperiode⁴.

19. *Delen GS de mening van de PVV-fractie dat in het kader van een betrouwbare overheid inwoners erop moeten kunnen vertrouwen dat wanneer een zoeklocatie om wat voor reden dan ook als ongeschikt is aangemerkt voor een bepaald energieopwekkingsstelsel het eigenlijk geen pas geeft in het kader van een ander programma hetzelfde gebied op een later moment in de tijd opnieuw als zoeklocatie voor hetzelfde opwekkingssysteem aan te wijzen?*

Antwoord

GS vinden duidelijkheid en voorspelbaarheid voor inwoners belangrijk, en streven ernaar om zoeklocaties voor energieopwekking zorgvuldig af te wegen en besluiten hierover helder te communiceren. Echter, op basis van nieuwe inzichten en/of technologische ontwikkelingen kan het zo zijn dat een zoeklocatie opnieuw wordt bekeken op basis van deze nieuwe informatie.

20. *Zijn GS het met de PVV-fractie eens dat wanneer de energietransitie met ongewijzigd beleid wordt voortgezet, in de wetenschap dat er in groeiende mate een gebrek aan draagvlak voor opweklocaties blijkt te zijn, de opweklocaties die onvoldoende draagvlak hebben bij elke verkiezingsronde ter discussie zullen worden gesteld en dat daarmee, afhankelijk van het alsdan geïnstalleerde college, de stabiliteit van de energievoorziening permanent onzeker zal blijven? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS onderkennen dat draagvlak en investeringszekerheid van belang zijn voor de voortgang van de energietransitie en dat wisselende politieke opvattingen invloed kunnen hebben op besluitvorming rondom opweklocaties. Om die reden heeft GS, net als het kabinet Schoof, in het coalitieakkoord afgesproken dat bestaande afspraken nagekomen worden. Toch is de energievoorziening minder

⁴ <https://www.binnenlandsbestuur.nl/ruimte-en-milieu/onrust-overijssel-over-turbines-zet-door>

afhankelijk van lokale politieke stabiliteit, omdat deze ook wordt gestuurd door landelijke klimaatafspraken en samenwerkingen binnen de Regionale Energiestrategieën (RES), die een continuïteit waarborgen. GS heeft in het coalitieakkoord ook opgenomen dat gemeenten aan hun afspraken gehouden worden.

21. *Delen GS de mening van de PVV-fractie dat wanneer een bespreekstuk meer dan 100 mensen op de been weet te krijgen om in te komen spreken tijdens een commissie- of Provinciale Statenvergadering er grove fouten zijn gemaakt in het participatietraject en blijkt geeft van onvoldoende draagvlak? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De aanwezigheid van mensen toont de betrokkenheid en zorgen die er zijn. De gekozen vertegenwoordigers tijdens de provinciale verkiezingen zijn vervolgens gezamenlijk aan zet om tot het juiste oordeel te komen op basis van het gegeven mandaat van de kiezer.

22. *Naast de grote onrust in de provincie Overijssel als gevolg van windturbineproblematiek is het college in de provincie Groningen er zelfs door gevallen⁵. Trekken GS lering uit deze recente ontwikkelingen in de provincies Overijssel en Groningen? Zo ja, hoe vertaalt zich dat in het beleid?*

Antwoord

GS hebben kennisgenomen van de ontwikkelingen in de provincies Overijssel en Groningen. GS trekt hieruit de conclusie dat provincies inzetten op het halen van het RES-bod, ook als dit meer windenergie betekent. Tegelijkertijd is er een goede dialoog met PS en de betreffende RES-partners nodig voor het realiseren van meer windenergie, dan nodig voor het behalen van het RES-bod.

De PVV-fractie heeft eerder gevraagd of het klopt dat Gedeputeerde Potjer aan wethouder Kistemaker heeft toegezegd gebieden langs de N207 op het gemeentegrondgebied van Kaag & Braassem goed te zullen keuren als zoeklocatie voor windenergie. De reactie van GS daarop geeft geen ontkennend of bevestigend antwoord maar ziet inhoudelijk toe op een kennelijke interpretatie van de vraag alsof die zou zijn gegaan over de Routekaart RES Elektriciteit. Daarom wil de PVV-fractie de werkelijke vraag opnieuw stellen om duidelijkheid te verkrijgen.

23. *Klopt het dat Gedeputeerde Potjer aan wethouder Kistemaker heeft toegezegd gebieden langs de N207 op het gemeentegrondgebied van Kaag & Braassem goed te zullen keuren als zoeklocatie voor windenergie? Graag een duidelijk bevestigend of ontkennend antwoord.*

Antwoord

Het is de bevoegdheid van Provinciale Staten om een zoeklocatie voor windenergie op te nemen in de provinciale Omgevingsverordening. Zoals aangegeven in de beantwoording van uw eerdere vragen (4107) heeft GS met de RES-partners, waaronder gemeente Kaag & Braassem, afgesproken dat gemeenten zoeklocaties voor windenergie aan kunnen dragen voor onderzoek in de provinciale omgevingseffectrapportage. In de Routekaart RES Elektriciteit is de planning hiervoor opgenomen. Het is uiteindelijk aan uw Staten om op basis van de uitkomsten van o.a. de omgevingseffectrapportage en de door gemeenten uitgesproken voorkeuren voor bepaalde zoeklocaties te besluiten over wijziging van de provinciale Omgevingsverordening.

⁵ <https://nos.nl/artikel/2538511-coalitie-provincie-groningen-gevallen-na-stemming-over-windpark-eemshaven>

De PVV-fractie heeft eerder gevraagd of GS voornemens is om, naast de gemeente Lansingerland, bij nog meer gemeenten te dreigen de regierol weer ter hand te nemen voor wat betreft het aanwijzen van zoeklocaties voor windenergie en indien dat het geval zou zijn een overzicht te verstrekken van gemeenten waar dat voornemen er is. De reactie van GS daarop beschreef slechts (een deel van) de procedure over het terugnemen van bevoegd gezag en gaf geen inhoudelijk antwoord op de vraag. Inmiddels is bekend dat de gemeente ook heeft gedreigd de regierol bij de gemeente Nissewaard weer ter hand te willen nemen. Daarom wil de PVV-fractie de werkelijke vraag, anders geformuleerd, opnieuw stellen om duidelijkheid te verkrijgen.

24. *Bij welke gemeenten hebben GS inmiddels formeel dan wel informeel gedreigd met het terugnemen van de regierol?*

Antwoord

GS maken geen gebruik van formele en informele dreigingen met betrekking tot het terugnemen van de regierol. GS hebben door middel van de RES Routekaart een handreiking naar de RES-regio's gedaan. GS kunnen alleen afzien van hun bevoegdheden voor windenergie uit de Elektriciteitswet en gemeenten deze bevoegdheden laten uitoefenen, wanneer dit leidt tot versnelling van de realisatie of er anderszits voordelen aan zijn verbonden. Wanneer dit niet (langer) het geval is, kunnen GS hun bevoegdheden voor windenergie zelf weer uitoefenen. Dit hebben GS recentelijk in ieder geval per brief toegelicht aan de gemeenten Lansingerland, Nissewaard, Voorne aan Zee en Barendrecht. In de gemeente Katwijk is de regierol door de gemeente teruggegeven aan de provincie.

25. *Bij welke gemeenten hebben GS het voornemen om formeel dan wel informeel te dreigen met het terugnemen van de regierol?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 24

26. *Bij welke gemeenten zijn GS voornemens om de regierol terug te nemen en wanneer zijn GS dat van plan?*

Antwoord

Voor gemeente Lansingerland is naar aanleiding van het coalitieakkoord 2023-2027 de bestuursovereenkomst over windenergie met de gemeente opgezegd en wordt binnenkort de projectbesluitprocedure formeel gestart. Hierover wordt u ook per brief geïnformeerd. De initiatiefnemer voor de locatie in Barendrecht heeft GS afgelopen zomer formeel verzocht haar bevoegdheid voor windenergie in de gemeente zelf weer uit te oefenen. Hierover treden GS in gesprek met zowel gemeente als initiatiefnemer, en streven wij ernaar vóór het einde van het jaar te reageren op het verzoek. Hierover bent u vorige maand per brief geïnformeerd (PZH-2024-860094737).

27. *Hoe reageren gemeenten formeel, dan wel informeel, op de boodschap van GS de regierol terug te willen nemen?*

Antwoord

Het is niet aan ons om de informele reacties van medeoverheden te interpreteren. Formeel staan de gemeenten in ieder geval allen open om gezamenlijk in overleg te treden over de verschillende situaties.

GS stellen dat wanneer gemeenten aangeven de regierol niet kunnen of willen nemen dat de provincie zijn verantwoordelijkheid dan neemt en dat de provincie dan zorg zal dragen voor het besluitvormingsproces en het participatieproces met inwoners en belanghebbenden. Ook stellen GS dat gemeenten op grond van de Gemeentewet het recht hebben om binnen de kaders van landelijke en provinciale regelgeving hun eigen beleidskeuzes te maken.

28. *Zijn GS het met de PVV-fractie eens dat het niet kunnen of willen nemen van de regierol door een gemeente het praktische gevolg kan zijn van enerzijds de lokale behoeftes van inwoners om de schaarse beschikbare ruimte op een bepaalde manier te benutten en anderzijds het gevolg kan zijn van landelijke/ provinciale beleidsbeperkingen waaraan voldaan moet worden om een gebied in te mogen/ kunnen zetten voor het opwekken van energie? Hoe verhoudt zich dat tot de mate van beleidsvrijheid die gemeenten in werkelijkheid hebben?*

Antwoord

GS begrijpen dat het niet oppakken van de regierol door een gemeente vaak voortkomt uit de uitdaging om lokale ruimtebehoeftes te balanceren met landelijke en provinciale opgaves voor duurzame energie. Hoewel gemeenten beleidsvrijheid hebben, vraagt de gezamenlijke verantwoordelijkheid soms dat de provincie de regie overneemt wanneer gemeenten zelf geen besluit kunnen of willen nemen.

29. *Zijn GS het met de PVV-fractie eens dat het terugnemen van de regierol door de provincie Zuid-Holland, om vervolgens alsnog opweklocaties te realiseren op (zoek)locaties die door de gemeente zijn afgewezen, funest is voor het draagvlak onder inwoners? Zo nee, graag een toelichting met zoveel mogelijk details hoe GS menen dat dit geen negatieve invloed zal hebben op het draagvlak.*

Antwoord

Op het moment dat de regierol door de provincie wordt overgenomen, wordt er extra aandacht besteed aan een zorgvuldig participatieproces om inwoners actief te betrekken en begrip voor de noodzaak van duurzame energieopwekking te benadrukken.

30. *Hoe denken GS voldoende participatie met omwonenden te kunnen realiseren wanneer de regierol wordt teruggenomen en wordt een gemeente daar dan nog op de een of andere manier bij betrokken in de uitvoering? Graag een toelichting met zoveel mogelijk details.*

Antwoord

Bij het terugnemen van de regierol zorgt de provincie voor coördinatie en duidelijke richtlijnen, terwijl gemeenten nauw betrokken blijven bij uitvoering en communicatie met omwonenden. Gemeenten organiseren inspraakmomenten en fungeren als lokaal aanspreekpunt, zodat bewoners vroegtijdig kunnen meedenken en hun zorgen kunnen delen. Zo worden lokale belangen meegenomen binnen een provinciaal kader.

GS stellen dat in een drukke provincie zoals Zuid-Holland er altijd opgaven zijn waar niet alle omwonenden (en gemeenten) de verantwoordelijkheid willen nemen.

31. *Doelen GS met het nemen van verantwoordelijkheid in deze context op inwoners- en gemeenten die het niet eens zijn met het beleid van GS?*

Antwoord

Gedeputeerde Staten doelen met het nemen van verantwoordelijkheid op de gezamenlijke uitdaging om Zuid-Holland duurzamer en toekomstbestendig te maken. In een drukke provincie met beperkte ruimte zijn er altijd opgaven waarbij niet iedereen het eens zal zijn met de keuzes die worden gemaakt. Met "verantwoordelijkheid nemen" verwijzen GS naar de noodzaak voor zowel inwoners als gemeenten om hun bijdrage te leveren aan de realisatie van de provinciale en landelijke klimaatdoelen, ook als bepaalde maatregelen mogelijk niet aansluiten bij ieders voorkeuren. Daarnaast doelen GS op het nakomen van afspraken en overeenkomsten die zijn gesloten. GS erkennen dat dit soms leidt tot weerstand, maar zij zetten zich in voor een transparant proces en dialoog, om gezamenlijk tot oplossingen te komen die zo goed mogelijk aansluiten bij de belangen van alle betrokkenen.

32. *Zijn GS het met de PVV-fractie eens dat in een parlementaire democratie als de onze het de bedoeling is dat de wensen van de meerderheid worden gehoord en vertaald naar beleid waarbij rekening wordt gehouden met de minderheid en dat het dus niet de bedoeling is dat de wensen van de minderheid worden vertaald naar beleid waarbij met de meerderheid slechts rekening wordt gehouden middels een participatieproces? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

GS delen deze opvatting en wijzen er aanvullend op dat er in een parlementaire democratie als de onze sprake is van een getrapte besluitvorming. Waarbij provincies en gemeenten beperkt worden in de vertaling van wensen van de meerderheid naar beleid door besluitvorming op Europees en nationaal niveau.

33. *Zijn GS het met de PVV-fractie eens dat het voor inwoners van de provincie Zuid-Holland onnavolgbaar is dat na de verkiezingsuitslagen van 2023, waarbij na de PS- en TK verkiezingen een afgetekende meerderheid is ontstaan van partijen die campagne hebben gevoerd om de weersafhankelijkheid in de energiemix drastisch in te perken, er nog altijd fors wordt ingezet op de komst van nog meer zonne- en windparken? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In het hoofdlijnenakkoord is ten aanzien van klimaat en energietransitie opgenomen:

“We houden ons aan de bestaande afspraken; alleen als we de doelen niet halen, maken we alternatief beleid. (...) Er wordt ingezet op meer energieonafhankelijkheid en eigen duurzame energieproductie. Met de juiste maatregelen wordt groene groei bevorderd en schadelijke uitstoot verminderd.” (pagina 13). In het regeerprogramma van het kabinet Schoof is opgenomen dat “De bestaande klimaat- en energiedoelen en -afspraken zijn hierbij ons kompas.” (pagina 56).

Het Klimaatakkoord, met de bijbehorende afspraken uit de RES zijn naar mening van GS onderdeel van de bestaande energiedoelen en -afspraken. Voor de langere termijn (na 2030) zien GS dat het kabinet Schoof meer inzet op kernenergie. Wat dit betekent voor de streefcijfers uit het Nationaal Plan Energiesysteem voor hernieuwbare energie op land na 2030 is ons niet bekend. GS houden zich aan bestaande overeenkomsten en beleid dat al meerdere jaren vaststaat.

34. *Welke onomkeerbare gevolgen zijn er voor de provincie Zuid-Holland, Nederland en de wereld als GS zouden besluiten de energietransitie naar zonne- en windenergie voor de resterende collegeperiode te pauzeren in afwachting van de verdere doorontwikkeling van de efficiëntie van deze en andere energie-opweksysteem waardoor binnen 10 tot 15 jaar met veel minder ruimtegebruik veel meer en stabielere energie kan worden opgewerkt en als gevolg daarvan fossiele brandstoffen nog iets langer onderdeel vormen van de energiemix?*

Antwoord

Het pauzeren van de energietransitie versnelt klimaatverandering en leidt tot onomkeerbare milieuschade, zoals zeespiegelstijging en verlies van biodiversiteit. Het verhoogt daarnaast de kosten van toekomstige klimaatadaptatie en maakt Nederland afhankelijker van vervuilende energiebronnen, wat zowel de volksgezondheid als economische kansen schaadt. Door uitstel worden de gevolgen voor het milieu, de economie en de samenleving steeds groter en kostbaarder om te herstellen.

Den Haag, 26 november 2024

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA mr. A.W. Kolff